

Rapportage vleermuis- en kerkuilonderzoek camping Belofde Land te Voorthuizen

Projectgegevens

Opdr. gvr.: dhr. R. van Woerden
Betreft: Vleermuis- en kerkuilonderzoek
Opgest.: B. Visser, ecooloog

Project: 21BEL01 Belofde land
Locatie: Bosweg 17 te Voorthuizen
Uitvoering: E. Bent, De Slijpkruik Ecologie B.V.
Datum: 18-10-2021

1. Aanleiding en doel

Voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een vleermuis- en kerkuil onderzoek uitgevoerd aan de Bosweg 17 te Voorthuizen. De onderzoekslocatie betreft een ca. 30.000 m² groot perceel in het buitengebied van Voorthuizen (Afbeelding 1.1 & 1.2). De initiatiefnemer is voornemens om vanuit het bedrijfseconomisch oogpunt en in lijn met de marktontwikkeling de camping uit te breiden. Daarnaast vindt op enkele delen van de camping herinrichting plaats. Voor de voorgenomen uitbreiding is het noodzakelijk om de huidige agrarische percelen om te vormen naar campingterrein, de bestaande opslagschuur te slopen, een groepsgebouw met evenementterrein te ontwikkelen, een parkeerterrein te realiseren en een uitrit te ontwikkelen. Voor de voorgenomen activiteiten worden een aantal bomen en begroeiing verwijderd. In oktober 2020 heeft K. Wegerif, ecooloog van Ruimte voor Advies, een ecologische quickscan uitgevoerd om de mogelijke effecten van de ingreep op de beschermde natuurwaarden in kaart te brengen.

Uit de quickscan is gebleken dat de te slopen schuur potentieel geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen en er werden gebruikssporen (braakballen, uitwerpselen, veren) van kerkuil in het gebouw aangetroffen. De schuur kan als verblijfplaats functioneren voor gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. De openingen zijn krap 1 centimeter hoog en daarmee te klein voor grotere vleermuizen zoals de laatvlieger. Doordat de schuur geschikt is als verblijfplaats, kunnen de geplande werkzaamheden leiden tot aantasting of vernieling van jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen. In de te slopen schuur zijn sporen van de kerkuil aangetroffen. Het gaat daarbij om verse braakballen, veren en uitwerpselen. Mogelijk gebruikt de kerkuil de schuur als broedlocatie. Daarnaast zijn de om te vormen agrarische percelen mogelijk essentieel onderdeel van het leefgebied van de kerkuil. Sloop van de schuur kan daarom leiden tot verstoring, aantasting en vernieling van jaarrond beschermde nestplaatsen van de kerkuil.

Vleermuizen

Om vast te stellen of vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van de schuur als verblijfplaats is gericht onderzoek uitgevoerd naar vaste rust- en verblijfplaatsen conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2021 (opgesteld door o.a. Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging). Dat wil zeggen vier gerichte, nachtelijke veldbezoeken in geschikte periodes (15 mei -15 juli voor zomer-/kraamverblijfplaatsen en 15 augustus- 30 september voor paarverblijfplaatsen) en bij gunstige weersomstandigheden om aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen te onderzoeken.

Kerkuil

Om vast te stellen of de kerkuil daadwerkelijk gebruik maakt van de schuur is gericht onderzoek uitgevoerd naar nestplaatsen en aanwezigheid van de kerkuil. Dit onderzoek is gedaan conform de methodiek van het Kennisdocument Kerkuil (Tygo alba) versie 1.0, Bij12 juli 2017. Voor dit onderzoek zijn drie gerichte nachtelijke veldbezoeken uitgevoerd in de periode februari tot en met augustus. Tegelijkertijd en aansluitend hieraan is ook gelet op jagende en overvliegende

Afbeelding 1.1: Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van Barneveld en Voorthuizen. Bron: GoogleMaps

Afbeelding 1.2: Het plangebied (rode kader) met daarin de onderzochte schuur (rode cirkel). Bron: ondergrond: GoogleEarth, 2021.

kerkuilen of ander gedrag dat duidt op een belang van het plangebied voor kerkuil.

2. Methode

2.1 Vleermuisonderzoek

Op de onderzoekslocatie zijn vier gerichte vleermuisinventarisaties uitgevoerd (zie tabel 2.1). De openingen zijn te klein voor laatvlieger waardoor een extra avondronde niet nodig was. Voor het onderzoek zijn de richtlijnen van het meest recente Vleermuisprotocol (versie 2021) gevolgd. De inventarisaties zijn uitgevoerd door J. Mossink en E. Bent, ecologen en tevens vleermuisdeskundigen van bureau 'De Slijpkruik Ecologie B.V.'. Voor het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een zogenaamde batdetector met opnamefunctie (Batlogger M, & Echometer Touch 2 Pro met opname functie), verrekijker en zichtwaarnemingen.

Tabel 2.1: Overzicht inventarisatiemomenten vleermuisonderzoek Bosweg 17 te Voorthuizen

Datum	Periode-Temp-Weer	Doel inventarisatie
10 juni 2021	21.45-23.45, 20-17°C, halfbewolkt, 2 Bft	Vleermuis zomer-kraamverblijf
5 juli 2021	3:30-5.50, 17°C, halfbewolkt, 1 Bft	Vleermuis zomer-kraamverblijf
23 aug 2021	21.00-23.45, 16-15°C, halfbewolkt, 3 Bft	Vleermuis paarverblijf
14 sep 2021	00.00-02.00, 13-12°C, halfbewolkt, 2 Bft	Vleermuis paarverblijf

2.2 kerkuilonderzoek

Binnen het plangebied zijn drie inventarisaties uitgevoerd (zie tabel 2.2). Voor het kerkuilonderzoek is de methodiek uit het Kennisdocument kerkuil (BIJ12) gebruikt en gevolgd. De inventarisaties zijn uitgevoerd door E. Bent, ecooloog van 'De Slijpkruik Ecologie B.V.'. Met behulp van een verrekijker is gelet op het onderzoeksgebied en de directe omgeving. Gedurende het onderzoek is door middel van gehoor- en zichtwaarnemingen bepaald of zich binnen het plangebied verblijfplaatsen van kerkuilen voordoen en kerkuilen aanwezig zijn. Hierbij is gelet op territoriaal gedrag, baltsende uilen en broedsporen.

Tabel 2.2: Overzicht inventarisatiemomenten kerkuilonderzoek Bosweg 17 te Voorthuizen

Datum	Periode-Temp-Weer	Doel inventarisatie
10 juni 2021	21.45-23.45, 20-17°C, halfbewolkt, 2 Bft	Jaarrond beschermd nestplaats
5 juli 2021	3:30-5.30, 17°C, halfbewolkt, 1 Bft	Jaarrond beschermd nestplaats
23 aug 2021	21.00-23.45, 16-15°C, halfbewolkt, 3 Bft	Jaarrond beschermd nestplaats

3. Resultaten inventarisaties

3.1 Vleermuizen

3.1.1 Verblijfplaatsen vleermuizen

Tijdens de inventarisaties zijn de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen binnen het plangebied. Er werden geen vaste rust- en verblijfplaatsen vastgesteld in de te slopen schuur. Er zijn tijdens de veldbezoeken geen in- en uitvliegende vleermuizen waargenomen en rondom de schuur is ook geen territoriaal- of baltsgedrag waargenomen van vleermuizen. Er zijn geen vaste rust- of paarverblijfplaatsen gevestigd in de schuur, en de voorgenomen activiteit leidt derhalve niet tot aantasting van beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.

Conclusie

De te slopen schuur wordt door vleermuizen niet gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats. De sloop van de schuur leidt niet tot verstoring/vernielen van een beschermde verblijfplaats van vleermuizen. Een overtreding van de Wet natuurbescherming, Artikel 3.5, lid 2 en lid 4 ten aanzien van vleermuizen is niet aan de orde.

3.1.2 Foerageergebied en vliegroutes vleermuizen

Tijdens de onderzoeksrondes voor zomer- en kraamverblijfplaatsen zijn de soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen. De gewone dwergvleermuis is vooral overvliegend waargenomen waarbij de meeste activiteit is waargenomen tussen de bomenlaan en de schuur. Ook aan de voorkant van de schuur is de gewone dwergvleermuis meerdere malen waargenomen. De soort foerageerde op beide plaatsen ook af en toe. Ook de laatvlieger is zowel overvliegend als foeragerend aangetroffen tijdens het veldbezoek. De activiteit van de laatvlieger concentreerde zich vooral boven het grasland en de bosschage ten westen van de schuur alsook tussen de schuur en de bomenlaan. Verder is de rosse vleermuis vooral overvliegend waargenomen.

Tijdens de onderzoeken naar paarverblijfplaatsen zijn de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger waargenomen. De gewone dwergvleermuis werd tijdens beide veldbezoeken foeragerend en overvliegend waargenomen langs de bomenrij met een maximum aantal van drie individuen. Er werd geen balts vastgesteld. De ruige dwergvleermuis is één keer overvliegend waargenomen per veldbezoek. Ook de rosse vleermuis is tijdens beide veldbezoeken hoog overvliegend waargenomen. Het ging daarbij de eerste ronde om 2 exemplaren en tijdens de tweede ronde om 1 exemplaar. Als laatste is de laatvlieger tijdens het eerste veldbezoek twee keer overvliegend tussen de schuur en de bomenrij waargenomen.

Het plangebied is door de openheid niet van grote waarde voor vleermuizen en is dan ook geen onderdeel van een essentieel foerageergebied of vliegroute voor de soortgroep. In de omgeving van het plangebied zijn volop geschikte alternatieven aanwezig. De voorgenomen ontwikkelingen zullen bovendien niet leiden tot een afname van geschiktheid als foerageergebied zoals ook al aangegeven in de quickscan. Bovendien zal in de nieuwe situatie geschikter foerageergebied gerealiseerd worden. Wel dient tijdens de werkzaamheden/en bij de nieuwe inrichting, rekening te worden gehouden met lichtverstoring. Lichtverstoring dient voorkomen te worden volgens de algemene zorgplicht, Wet natuurbescherming, Artikel 1.11.

Geslotenheid en donkerte mogen niet te veel worden aangetast om negatieve effecten op de functionele leefomgeving te voorkomen. Indien tijdens de sloop- en aanlegfase het gebruik van bijvoorbeeld bouwlampen toch gewenst is, dient te worden gebruikt gemaakt van zogeheten amberkleurige 'bat-lampen' of afschermdende armaturen. Dit met een beperkte verlichtingshoogte tot maximaal 3 meter waarbij uitstraling omhoog voorkomen moet worden. De kans op verstoring van vleermuizen treedt alleen op in de schemering en nachtelijke uren in de actieve periode van vleermuizen (globaal april -november). Is het werken in de avond- en vroege morgenuren onvermijdelijk, dan zijn maatregelen met betrekking tot verlichting vereist. In de periode december -maart zijn vleermuizen normaal gesproken niet actief en zijn deze maatregelen niet nodig.

Conclusie

In het gebied zijn vier vleermuissoorten aangetroffen, namelijk de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Het plangebied wordt gebruikt als niet-essentieel foerageergebied. Van een vaste vliegroute is binnen het plangebied geen sprake. De bomenrij direct ten noorden van het plangebied is onderdeel van een vliegroute van gewone dwergvleermuis maar blijft behouden. De ingreep zal geen effect hebben op foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen, onder de voorwaarde dat lichtverstoring voorkomen wordt. Tijdens

en na de werkzaamheden blijft het plangebied geschikt als foerageergebied als men spaarzaam is met verlichting. Lichtverstoring kan optreden door het werken in de nachtelijke uren en een permanente toename van licht. Vanuit de algemene zorgplicht, Wet natuurbescherming, Artikel 1.11, dient lichtverstoring voorkomen te worden. Voorkom het direct aanschijnen van de bomenrij.

3.2 Kerkuil

Tijdens de drie inventarisatierondes zijn geen kerkuilen waargenomen. Het te slopen gebouw was bovendien ontoegankelijk voor kerkuil doordat de tijdens de quickscan aanwezige kapotte ruiten waren dichtgezet. Het is daarom uitgesloten dat het gebouw een functie heeft als vaste rust- of nestplaats voor kerkuil of andere vogels in de huidige toestand. Er werden geen jagende of overvliegende kerkuilen gezien en geen roepende kerkuilen gehoord. Gezien het feit dat geen kerkuilen werden waargenomen tijdens de inventarisaties, het ontbreken van een potentiële nestplaats in de directe omgeving en de aanwezigheid van geschikte alternatieve foerageergebieden in de omgeving is het plangebied geen essentieel onderdeel van de functionele leefomgeving van kerkuil.

Conclusie

In de te slopen schuur bevinden zich geen jaarrond beschermde verblijfplaatsen van de kerkuil. De vermoedelijk voorheen aanwezige rust- of nestplaats is onbereikbaar geworden doordat de toegangen tot het pand zijn dichtgemaakt. De sloop van de schuur leidt niet tot verstoring/vernieling van een beschermde verblijfplaats van kerkuilen en dus geen overtreding van de Wet natuurbescherming, Artikel 3.1, lid 2 en lid 4. Voor de sloop van de schuur is geen activiteitenplan en ontheffing voor kerkuilen noodzakelijk. Het plangebied is geen essentieel onderdeel van leefgebied van de kerkuil. Het is nooit uit te sluiten dat kerkuilen incidenteel foerageren op soortgelijke akkers of weilanden binnen het verspreidingsgebied. Echter, er werden in het geheel geen kerkuilen waargenomen tijdens de inventarisaties, er is geen (mogelijke) nestplaats in de directe omgeving en er zijn voldoende alternatieven in de omgeving. Negatieve effecten op essentieel leefgebied van kerkuil zijn daarom uitgesloten.

4 Conclusie en advies

4.1 Conclusie en advies vleermuizen

4.1.1 Verblijfplaatsen

- De sloop van de bebouwing leidt niet tot de verstoring en vernieling van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Er is geen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming, Artikel 3.5, lid 2 en lid 4. Voor de sloop voor de bebouwing is geen activiteitenplan en ontheffing noodzakelijk ten aanzien van vleermuizen;

4.1.2 Foerageergebieden en vliegroutes

- De werkzaamheden en ontwikkelingen leiden niet tot het verstoren van een essentieel foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen. Wel kan lichtverstoring tijdens uitvoering van de werkzaamheden leiden tot verstoring van foeragerende en passerende vleermuizen langs de bomenrij ten noorden van het gebouw. Vanuit de zorgplicht, Wet natuurbescherming Artikel 1.11, dient dit naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen te worden. De kans op verstoring van het foerageergebied treedt alleen op in de schemering en nachtelijke uren in de actieve periode (globaal april t/m oktober). Is het werken tussen zonsondergang en zonsopkomst in de actieve periode van vleermuizen onvermijdelijk, dan zijn vanuit de zorgplicht maatregelen met betrekking tot verlichting vereist. Dit kan door het gebruik van afschermende armaturen en het beperken van de verlichtingshoogte tot maximaal drie meter. In de periode december - maart zijn vleermuizen niet actief en zijn deze maatregelen niet nodig;

- Hoewel er geen sprake is van essentieel foerageergebied is het toch noodzakelijk om ook in de toekomstige gebruiksfase rekening te houden met vleermuizen. Dit kan bijvoorbeeld door verlichting spaarzaam toe te passen en gebruik te maken van aangepaste verlichting (bijvoorbeeld afschermende armaturen, beperken verlichtingshoogte, toepassen amberkleurige verlichting). Voornamelijk van belang is het tegengaan van lichtverstoring rond de bomenrij ten westen van de schuur omdat dit de meest geschikte foerageerlocatie is.

4.3 Conclusie en advies kerkuil

- De bebouwing was ten tijde van de onderzoeken niet toegankelijk voor kerkuil. Sloop van de bebouwing leidt niet tot de verstoring en vernieling van jaarrond beschermde verblijfplaatsen van de kerkuil en dus niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming, Artikel 3.1, lid 2 en lid 4. Voor de sloop voor de bebouwing is geen activiteitenplan en ontheffing noodzakelijk.

5. Wettelijk kader

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Onder de Wet natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Marterachtigen zoals een wezel en hermelijn stonden voor 2019 nog op de vrijstellingslijst van de Provincie Gelderland. In 2019 is deze vrijstelling vervallen, waardoor deze soorten beschermd zijn en nader onderzoek en eventuele ontheffingsaanvraag noodzakelijk is wanneer de soorten worden verwacht. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

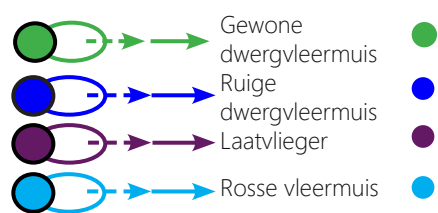

Afbeelding 3.1: Aanwezigheid van beschermde soorten in 2021. Bron ondergrond: GoogleEarth, 2021.

Legenda

Verblijf-, foerageer-, passeerlocatie en vliegroute

↑
Buiten plangebied

